

**SỞ GD&ĐT HẢI DƯƠNG
TRƯỜNG THPT CHUYÊN
NGUYỄN TRÃI**

KỶ THI NĂNG KHIẾU LẦN V - KHỐI 11

NĂM HỌC 2021 - 2022

MÔN: NGỮ VĂN

Thời gian làm bài: 180 phút (không kể thời gian giao đề)

(Đề thi có 01 trang)

Ngày thi: 25 tháng 4 năm 2022

ĐỀ BÀI

Câu 1 (8,0 điểm).

“Thiên nhiên chẳng bao giờ phản bội trái tim yêu thương nàng” (Nature never betray the heart that loved her) - William Wordsworth

Anh/chị suy nghĩ gì về thông điệp trên?

Chú thích:

William Wordsworth (1770 - 1850) là nhà thơ lãng mạn người Anh, được coi là đã khởi xướng phong trào lãng mạn trong văn học Anh.

Câu 2 (12,0 điểm).

Trong văn chương cổ kim, thiên nhiên đã được khắc họa như thế nào?

Từ vốn đọc của mình, anh / chị hãy cho biết cảm nhận về hình tượng thiên nhiên trong văn chương.

.....Hết.....

Họ và tên thí sinh: .....Số báo danh.....

Chữ ký giám thị 1.....Chữ ký giám thị 2.....

HƯỚNG DẪN CHẤM

ĐỀ THI NĂNG KHIẾU MÔN NGỮ VĂN KHỐI 11 - LẦN II

NĂM HỌC 2021 -2022

(Hướng dẫn chấm gồm có 04 trang)

A. YÊU CẦU CHUNG

- Hướng dẫn chấm chỉ mang tính chất định tính, vì vậy giám khảo phải nắm được nội dung trình bày trong bài làm của thí sinh, tránh đếm ý cho điểm. Vận dụng linh hoạt hướng dẫn chấm, sử dụng nhiều mức độ điểm một cách hợp lí, khuyến khích những bài viết có cảm xúc, sáng tạo.

- Học sinh có thể làm bài theo nhiều cách nhưng nếu đáp ứng những yêu cầu cơ bản của đề, diễn đạt tốt vẫn cho đủ điểm.

- Điểm bài thi có thể cho lẻ đến 0,25 điểm và không làm tròn.

B. YÊU CẦU CỤ THỂ

Câu 1 (8,0 điểm)

a. Về kĩ năng

Biết cách viết bài văn nghị luận xã hội, bố cục rõ ràng, lập luận chặt chẽ, có sức thuyết phục, văn viết mạch lạc, trong sáng, không mắc lỗi chính tả, dùng từ hoặc đặt câu. Dẫn chứng thực tế, thuyết phục.

b. Về kiến thức

Học sinh có thể trình bày theo nhiều cách khác nhau nhưng cần đảm bảo các ý cơ bản sau:

Ý	NỘI DUNG	ĐIỂM
1	Nêu vấn đề cần nghị luận: Mối quan hệ giữa thiên nhiên với con người và thái độ cần có với thiên nhiên để có được điều tốt nhất từ nó.	0,5
2	Giải thích - Phản bội: Thay đổi thái độ, đứng về phía chống lại với đối tượng mình cần tôn trọng, bảo vệ. - Yêu thương: gắn bó, quan tâm hết lòng bằng tình cảm chân thành. --- > Thiên nhiên chẳng bao giờ chống lại con người nếu con người biết nâng niu, tôn trọng và bảo vệ thiên nhiên.	1,0
3	Phân tích, lý giải 1. Phân tích vai trò của thiên nhiên đối với con người: - Là Mẹ: cung cấp nguồn thức ăn, thuốc chữa bệnh, nguyên liệu để kiến tạo nên những công trình phục vụ đời sống... - Là Bạn: giúp an ủi, nâng đỡ, thanh lọc tâm hồn - tìm về với thiên nhiên là cách tốt nhất để cân bằng tâm lý, cân bằng nhịp sống... - Là nguồn cảm hứng cho những sáng tạo nghệ thuật: những vẻ đẹp phong phú của thiên nhiên đem lại hứng thú thẩm mỹ, khơi gợi khát khao sáng tạo và đã trở thành đề tài lớn thu hút nhiều nghệ sĩ tài năng. Thế giới đã có không ít những kiệt tác nghệ thuật lấy thiên nhiên làm đề tài, xây dựng hình tượng thiên nhiên để gửi gắm, kí thác, sử	5,0

	<p>dụng hình ảnh thiên nhiên làm phương tiện biểu đạt.</p> <p>--- > Thiên nhiên và con người luôn gắn bó chặt chẽ. Thiên nhiên có vai trò to lớn đối với cuộc sống của con người.</p> <p>2. Con người đã ứng xử với thiên nhiên như thế nào?</p> <p>a. Người xưa:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Có khát vọng chinh phục, cải tạo thiên nhiên (gửi gắm trong ca dao, cổ tích). - Sống chan hòa với thiên nhiên, thuận theo tự nhiên, tôn trọng tự nhiên, nhìn thiên nhiên như một tấm gương soi ngắm mình (văn chương cổ). - Biết ơn thiên nhiên (phong tục, tập quán, tín ngưỡng: lễ cúng cơm mới, lễ tạ ơn thần sông, thần biển, thần rừng...) <p>b. Con người ngày nay:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Tận dụng sức mạnh, giá trị của thiên nhiên tự nhiên để tạo nguồn năng lượng phục vụ cho đời sống: năng lượng mặt trời, sức gió, sức nước... - Khai thác tài nguyên thiên nhiên: thủy hải sản, lâm sản, khoáng sản... - Ứng dụng những thành tựu khoa học kỹ thuật để tác động làm thay đổi thiên nhiên theo ý muốn của con người. <p>c. Cái được, cái mất trong cách ứng xử với thiên nhiên của con người hiện đại:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Được: thu được rất nhiều lợi ích về kinh tế để nâng cao mức sống, cải thiện đời sống. - Mất: môi trường tự nhiên khi bị tác động thái quá, trái quy luật đã có dấu hiệu hủy hoại nghiêm trọng. Biến đổi khí hậu, hiệu ứng nhà kính, lũ quét, sạt lở đất, hổ tử thần, băng tan... đều là hệ quả tất yếu của những tác động tiêu cực đến môi trường tự nhiên. Chưa kể hiện tượng ô nhiễm đang diễn ra khắp nơi: đất, nước, không khí... đều ở tình trạng ô nhiễm một cách nghiêm trọng. - Hậu quả: sức khỏe con người bị ảnh hưởng, dịch bệnh tăng và lây lan nhanh, nhiều bệnh lạ, bệnh nguy hiểm xuất hiện (ở VN, có rất nhiều làng trở thành “làng ung thư” do môi trường bị ô nhiễm nghiêm trọng). <p>--- > Sự cần thiết của việc sống chan hòa với thiên nhiên, bảo vệ thiên nhiên để bảo vệ chính mình.</p> <p><i>(Thí sinh cần có dẫn chứng hợp lý, thuyết phục)</i></p> <p>Giải pháp để bảo vệ thiên nhiên, sống chan hòa với thiên nhiên:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Bằng tri thức khoa học, bằng khả năng nghiên cứu, tìm hiểu, con người cần nhận thức đúng về thiên nhiên để có cách ứng xử hợp lý. - Dừng lại việc khai thác vô tội vạ và hủy hoại môi trường. - Xây dựng hệ thống luật pháp nghiêm minh, giáo dục ý thức cho con người. 	
4	<p>Kết thúc vấn đề nghị luận: gợi mở những suy nghĩ tiếp nối từ vấn đề</p>	1,0
5		0, 5

Ghi chú: Nếu học sinh có những kiến giải riêng, hợp lý, thuyết phục thì giám khảo vẫn đánh giá, cho điểm (nhưng không vượt quá điểm tối đa của từng phần).

Câu 2 (12,0 điểm)

a. Về kĩ năng

Học sinh biết cách làm bài văn nghị luận văn học. Vận dụng linh hoạt các thao tác lập luận.

Bố cục hợp lý chặt chẽ, văn viết mạch lạc, trong sáng, có cảm xúc, không mắc lỗi chính tả, về diễn đạt.

b. Về kiến thức

Học sinh có thể trình bày theo nhiều cách khác nhau nhưng cần đảm bảo những nội dung cơ bản sau:

Ý	NỘI DUNG	ĐIỂM
1	Giới thiệu vấn đề nghị luận: Hình tượng thiên nhiên trong văn chương cổ kim	0,5
2	Văn chương và đối tượng của văn chương: - Văn chương là sản phẩm sáng tạo kết tinh trí tuệ, tâm hồn và tài năng của người cầm bút. Văn chương được viết để giải bày, chia sẻ, gửi gắm tình cảm, tư tưởng và cả hiểu biết của con người. Mỗi tác phẩm văn chương (trừ văn học dân gian) đều in dấu tâm hồn, cá tính, tâm vóc tinh thần người sáng tác. - Đối tượng của văn chương là toàn bộ thế giới hiện thực (vật chất và tinh thần, song tinh thần là đối tượng quan trọng). Trung tâm của thế giới ấy là con người và đời sống tinh thần, tâm hồn của con người. Mọi yếu tố khác sẽ được nhìn nhận, được quy tụ và đặt trong mối quan hệ với con người.	2,0 1,0 1,0
3	Văn chương với thiên nhiên: - Thiên nhiên là một yếu tố tồn tại trong thực tế, có mối quan hệ gắn bó không thể tách rời với đời sống của con người - tất yếu nó sẽ in bóng trong văn chương. - Thiên nhiên đi vào trong văn chương là đi qua cách nhìn, cách cảm, cách hiểu của con người - in dấu tâm hồn (tình cảm và trí tuệ) của con người, cũng in dấu nền tảng tư tưởng, văn hóa, xã hội của thời đại mà con người đang sống. - Thiên nhiên trong văn chương trước hết là một chất liệu, một nguồn thi liệu để sáng tạo nghệ thuật, truyền đạt, gửi gắm tư tưởng, tình cảm; sau đó là một hình tượng nghệ thuật kết tinh sáng tạo của người viết. Bởi vậy, nó vừa là chính nó vừa không phải là nó, nó mang chứa đặc tính tự nhiên của nó song cũng mang chứa cả quan niệm, cách nhìn, cách cảm, thậm chí cả suy luận và tưởng tượng của người viết.	2,0 0,5 0,5 1,0
4	Thiên nhiên trong văn chương: a. Thiên nhiên là phương tiện, là yếu tố nghệ thuật để biểu đạt cảm nhận, cách nhìn, tư tưởng, tình cảm của con người - thiên nhiên xuất hiện như những hình ảnh, có thể cụ thể, sinh động, có thể thoáng, có thể chỉ được gợi nhắc như những khái niệm chứ không được mô tả rõ rệt về dạng thức tồn tại, diện mạo hay sắc thái. b. Thiên nhiên là đối tượng để cảm nhận, giao cảm, giao hòa - nó hiện lên như một thế giới sống động, cụ thể, gợi cảm, vừa mang đặc tính tự nhiên, vừa được cấp cho đặc tính của con người. c. Thiên nhiên là đối tượng để khám phá, phát hiện và sáng tạo - nó hiện lên là những hình tượng nghệ thuật đặc sắc, tồn tại song song với hình tượng con người. Thí sinh cần khảo sát hình tượng thiên nhiên trong văn chương ở các chặng đường - Trong sử thi, thần thoại, cổ tích	6.0 0,5 1,0 4,5

	<ul style="list-style-type: none"> - Trong văn học trung đại - Trong văn học hiện đại - Trong văn học hậu hiện đại <p><i>Thí sinh cần chọn được những dẫn chứng tiêu biểu, phân tích dẫn chứng một cách hợp lý để làm nổi bật vấn đề</i></p>	
5	<p>Đánh giá:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Thiên nhiên là một trong những hình tượng trung tâm trong văn học, bên cạnh con người, giúp con người nối lại mạch sống của tự nhiên để giữ gìn mạch sống của chính mình. Sự vận động của thiên nhiên trong tiến trình văn học phản ánh sự nhận thức và thái độ của con người trong mối quan hệ với tự nhiên. - Nhà văn hôm nay cần có một cái nhìn tinh táo đối với mối quan hệ giữa con người với tự nhiên. Phải nuôi dưỡng một tình yêu vĩnh cửu và ý thức hòa hợp với tự nhiên để dù có ngợi ca con người cũng không bỏ quên hay hạ thấp tự nhiên. - Thực tế thiên nhiên đang bị tàn phá, bị khai thác, bị làm cho ô nhiễm và biến đổi theo chiều hướng tiêu cực. Các nhà thơ, nhà văn đã đề cập đến. Tuy nhiên cần những cảnh báo mạnh mẽ hơn, khẩn thiết hơn, có khả năng lay động, thức tỉnh hơn để góp phần thay đổi cách ứng xử của con người. 	<p>1,5</p> <p>0,5</p> <p>0,5</p> <p>0,5</p>